

PROGRAMA CURSULUI OPȚIONAL “ISTORIA STATELOR UNITE ALE AMERICII”

MICU ELENA*

Argument

De ce un curs opțional de *“Istorie a Statelor Unite ale Americii”* la clasa a X-a, cu o oră săptămânal?

În sprijinul acestei opțiuni, un prim argument îl constituie faptul că în cadrul lecțiilor de istorie universală, au fost parcurse aspecte din trecutul unor țări, îndeosebi europene; istoria popoarelor din alte continente a fost abordată sporadic, fără să se ofere elevilor o viziune de ansamblu, sintetică asupra evoluției civilizațiilor mari extra-europene pe plan politic, economic, social-cultural.

În consecință, în funcție și de dorința elevilor, am propus să consacram acestei discipline opționale studierea istoriei S.U.A., potrivit unei tematici cuprinzătoare, inspirată din surse bibliografice prestigioase, recente.

Considerăm că însușirea de către elevi a experienței istorice a celui mai puternic stat al lumii contemporane le va oferi acestora posibilitatea de a cunoaște îndeaproape luptele poporului american pentru libertate națională, independența statală și democrație, pentru propășirea economică susținută a țării sale pe plan material și social-culturale.

În cadrul lecțiilor, va fi relevat rolul națiunii multietnice americane în edificarea celui mai democratic sistem social-politic din lume, aportul primordial al savanților americani la progresul științei și tehnicii mondiale. De asemenea vor fi subliniate acțiunile și locul S.U.A. în întreaga viață internațională în politica mondială, rolul acestei mari puteri în cadrul O.N.U., al N.A.T.O., al altor organisme internaționale, vizând asigurarea păcii și securității omenirii, pentru înlăturarea pericolelor destabilizatoare, prin situarea sa în primele rânduri în lupta împotriva terorismului mondial.

Totodată, în cadrul cursului, va fi evocat trecutul relațiilor dintre România și S.U.A., începând cu primele valuri ale exodului românesc spre spațiul nord-american și cu stabilirea în 1880 a relațiilor politico-diplomatice dintre cele două state, ca și evoluția ulterioară a acestora, pe multiple planuri, cu accent deosebit pe dezvoltarea acestora după înlăturarea, în decembrie 1989 a dictaturii comuniste, va fi subliniată conlucrarea dintre România și S.U.A. pe tărâm politico-diplomatic și militar.

* Profesor la Liceul “Marin Preda”.

Prin toate acestea, consider că elevii își vor însuși temeinic ideile și principiile fundamentale ale democrației americane, vor cunoaște spiritul pragmatic al acestei națiuni, precum și valorile perene ale prieteniei româno-americane.

COMPETENȚE GENERALE

1. Utilizarea informației provenite din surse istorice primare și secundare.
2. Dezvoltarea vocabularului istoric, în cadrul comunicării orale și scrise.
3. Rezolvarea de probleme prin aplicarea metodelor specifice istoriei.

COMPETENȚE SPECIFICE

1. UTILIZAREA CORECTĂ A TERMENILOR ISTORICI ȘI A CONCEPTELOR ISTORICE

Activități de învățare

- folosirea dicționarelor și a altor instrumente de lucru;
- elaborarea unor texte folosind termeni și concepte istorice;
- alcătuirea unui mic dicționar de termeni;

2. CUNOAȘTEREA PROCESULUI ISTORIC DE FORMARE ȘI DEZVOLTARE A NAȚIUNII AMERICANE

Activități de învățare

- definirea unor noțiuni, concepte istorice;
- preluarea informației din documentele istorice;
- punctarea momentelor cronologice cheie ale istoriei nord-americane.

3. ÎNȚELEGEREA CAUZELOR CARE AU IMPULSIONAT EVOLUȚIA SOCIETĂȚII AMERICANE DE LA LUPTA COLONIILOR NORD-AMERICANE ÎMPOTRIVA DOMINAȚIEI BIRTANICE PÂNĂ LA STADIUL ACTUAL DE DEZVOLTARE ECONOMIC-SOCIALĂ, POLITICĂ ȘI CULTURALĂ A CELUI MAI PUTERNIC STAT AL LUMII CONTEMPORANE, STATELE UNITE ALE AMERICII

Activități de învățare

- explicarea premiselor care au determinat schimbările istorice;
- comentarea și interpretarea critică a unei opere literare cu conținut istoric;
- realizarea unor schimburi de opinii despre momente și personalități istorice.

4. ANALIZA PRINCIPALELOR ETAPE ISTORICE PARCURSE DE NAȚIUNEA AMERICANĂ ÎN DIRECȚIA DEZVOLTĂRII SISTEMULUI SĂU DEMOCRATIC EXEMPLAR

Activități de învățare

- analiza unui proces istoric dintr-o sursă adecvată;
- elaborarea unui eseu pe o temă dată;
- realizarea unor cronologii istorice;
- interpretarea unei situații istorice controversate într-o anumită epocă dată.

5. STIMULAREA INTERESULUI PENTRU STUDIUL ISTORIEI ȘI FORMAREA DEPRINDERILOR DE A EVIDENȚIA SIMILITUDINI ȘI APROPIERI ÎNTRE EXPERIENȚA SOCIETĂȚII AMERICANE ȘI CEA ROMÂNESCĂ.

Activități de învățare

- testarea abilității elevilor de a descoperi și a deosebi faptul relevant de evenimentul obișnuit;
- realizarea unor scenarii în vederea utilizării deprinderii elevilor de a analiza și interpreta diverse evenimente și procese istorice;
- dezvoltarea capacității elevilor de a formula întrebări și de a găsi răspunsuri corecte, pe baza unei surse documentare;

6. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ELEVILOR DE APLICARE ÎN VIAȚĂ A PRINCIPIILOR DEMOCRATICE ȘI UMANISTE ALE TOLERANȚEI ȘI ALE RESPECTULUI FAȚĂ DE VALORILE CIVILIZAȚIEI ȘI CULTURII UNIVERSALE

Activități de învățare

- exerciții care să solicite elevilor exprimarea opiniilor;
- alcătuirea unor scurte referate;
- realizarea unui proiect pe tema conviețuirii inter-etnice și inter-confesionale, prin care să se promoveze spiritul toleranței, al conlucrării în cadrul societății multiculturale.

VALORI ȘI ATITUDINI

- Conștientizarea raportului de identitate și diferenței în relațiile individului cu mediul social.
- Înțelegerea rolului istoriei în viața prezentă și ca factor de predicție a schimbărilor.

- Stimularea interesului pentru lectura și pentru simulări istorice.
- Asumarea critică a rolurilor care decurg din apartenența la diferite identități (rasa, etnie, confesiune, națiune, corp social, sex, profesiune).

COMPETENȚE DE EVALUARE

1. Înțelegerea unor noțiuni/concepte istorice:
 - utilizarea în contexte noi a noțiunilor/conceptelor istorice menționate în curriculum.
 - corelarea unor noțiuni/concepte cu fapte istorice.
2. Utilizarea limbajului istoric adecvat în prezentarea și analizarea faptelor istorice.
3. Plasarea faptelor istorice în timp și spațiu:
 - recunoașterea apartenenței unui eveniment/proces la o epocă istorică și la un spațiu istoric.
 - transpunerea unor informații istorice pe un suport cartografic.
4. Operarea, la prima vedere, cu informații provenite din surse istorice scrise:
 - recunoașterea tipurilor de surse istorice.
 - recunoașterea, compararea și analizarea unor informații furnizate de diverse surse istorice
 - compararea unor opinii diferite despre același fapt istoric.
5. Analiza schimbărilor în societate:
 - stabilirea și prezentarea unor asemănări/deosebiri între fapte istorice.
 - recunoașterea și prezentarea unor schimbări provenite în societate și a diversității surselor schimbării.
 - analiza unui fapt istoric din perspectiva modificărilor pe care le generează asupra societății.
 - stabilirea și prezentarea relației dintre cauzalitate în cadrul și între faptele istorice.

BIBLIOGRAFIE

Alexandru Vianu, *Istoria S.U.A.*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1975.

Camil Mureșan (coordonator), *Culegere de texte pentru istoria universală – Epoca modernă*, vol. II, 1848-1918, Editura Didactică și Pedagogică, 1974, cap. XV – “S.U.A. între 1850-1914, pag. 208-234; Intrarea S.U.A. în Primul Război Mondial, pag. 320-322; Cele 14 puncte ale lui Woodrow Wilson, pag. 331-333.

Jacques Portes, *Istoria S.U.A. după 1945*, Editura Corint, 2003.

Henri Thomas, *Istoria Statelor Unite – O istorie biografică a statelor Unite*, Editura Pro Pace, București, 1946.

Philip Jenkins, *O istorie a Statelor Unite*, Editura Artemis, 2002.

Pierre Milza, Serge Bernstein și col., *Istoria Secolului XX*, vol. I-III, Editura All, 2002: vol. I, cap. 11, p. 127-136, cap. 20, p. 224-251; vol. 2, cap. 2, p. 19-33, cap. 16, p. 224-251; vol. 3, cap. 4, p. 68-84.

Rene Remond, *Istoria Statelor Unite ale Americii*, Editura Corint, 1999.

Historia Thematique, nr. 68/nov.-dec. 2000, număr consacrat integral istoriei S.U.A., având ca subtitlu "De Washington a Clinton – Ils ont fait l'Amerique", pag. 5-73.

Historama, nr. 335, sept. 1979, pag. 21-43, "Dossier du mois: Une persistante enigme: L'assassinat de J.F. Kennedy".

Histoire Magazine, nr. 21, oct. 1981, pag. 61-62, "Interview de Ronald Reagan: L'Amerique n'a pas oublie..." și pag. 63-66, Samuel F. Scott: "Washington et La Fayette ecrasent les Habits rouges".

Constantin Buse, M.S. Rădulescu, *Istorie*, Manual pentru clasa a XI-a, Editura All, 2000, p. 66-69, 104-105.

S. Mitu, L. Cimpoiu, O. Pecican și col., *Istorie*, Manuale pentru clasa a XI-a, Editura Sigma, 2000, p. 44-45, 76-77, 110-111.

Sorin Oane, Maria Ochescu, *Istorie*, Manual pentru clasa a XI-a, Editura Humanitas Educațional, 2000, p. 40-41.

CONȚINUTURI

INTRODUCERE – Argument

I. FORMAREA COLONIILOR ENGLEZE

Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- metropola, colonie, indieni.
- edictul de la Nantes, puritanism.
- Codul Albastru.

Conținuturi:

- primele așezări.
- stadiul dezvoltării economice.
- colonizarea britanică și organizarea coloniilor.
- dezvoltarea culturală.
- primele conflicte cu indienii.

II. INDEPENDENȚA, 1763-1783

Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- monopol, taxa directă, boicot
- Congres, Declarația de Independență
- Constituția americană

Conținuturi:

- Începuturile revoluției antibritanice
- Benjamin Franklin
- "Partida de ceai" de la Boston
- Declarația de Independență
- Războiul de Independență, alianța franceză
- nașterea partidelor politice.

Studiu de caz:

- Constituția S.U.A.
- George Washington
- Thomas Jefferson și desăvârșirea independenței Statelor Unite ale Americii

III. VESTUL ȘI DEMOCRAȚIA AMERICANĂ**Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:**

- expansiune, imigrare, revoluție industrială, naturalizare
- individualism, homes lead, evicțiune, "lovitura fericită"
- "doctrina Monroe", 1823.

Conținuturi:

- extinderile succesive
- evicțiunea indienilor
- popularea ținuturilor nelocuite
- o "nouă societate"
- noi state în Uniune
- epoca lui Jackson și avântul democratic

IV. SCLAVIA ȘI RĂZBOIUL DE SECESIUNE**Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:**

- aboliționism, secesiune, campania aboliționistă
- Confederația sudistă

Conținuturi:

- divergențe între Nord și Sud
- punerea în discuție a sclaviei
- aboliționismul și susținătorii săi
- alegerea ca președinte a lui A. Lincoln, apărătorul negrilor
- Nord contra Sud, înfrângerea Sudului și problema rasială
- reconstrucția statală

Studiu de caz:

- Abraham Lincoln

V. INDUSTRIALISM ȘI DEMOCRAȚIE

Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- rezervație, melting-pot, fermier
- americanism, xenofobie
- avântul demografic, exodul spre Vest
- industrialism și dezvoltare economică

Conținuturi:

- dispariția frontierelor interne
- situația fermierilor
- expansiunea economică
- mișcarea reformistă sub președințiile lui Th. Roosevelt și W. Wilson.

VI. IZOLAȚIONISM ȘI IMPERIALISM

Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- izolaționism, imperialism
- panamericanism, prohibiție

Conținuturi:

- nașterea imperialismului american
- intervenții în politica mondială
- S.U.A. și primul război mondial; rolul principiilor wilsoniene referitoare la reorganizarea europeană după prima conflagrație mondială
- americanism și "prosperity", 1920-1929

VII. NEW DEAL ȘI RESPONSABILITATEA MONDIALĂ

Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- brokers, crah, supraproducție, depresiune economică
- marea criză mondială
- "NEW DEAL" (noua afacere, înțelegere), și ieșirea din criză

Conținuturi:

- declanșarea mării crize economice
- victoria în alegeri a democrațiilor
- politica externă a lui Franklin D. Roosevelt
- părăsirea statutului de neutralitate de către S.U.A.
- intrarea S.U.A. în cel de-al doilea război mondial

VIII. S.U.A. ÎN NOUA CONFLAGAȚIE MONDIALĂ

Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- război total, nazism, holocaust, genocid
- rezistența antifascistă, coaliție antifascistă

Conținuturi:

- constituirea coaliției statelor antifasciste, de luptă împotriva puterilor Axei, pentru libertatea popoarelor
- semnarea Chartei Atlanticului
- momente cruciale ale prezenței S.U.A. în timpul conflagrației antifasciste: Pearl Harbor, decembrie 1941; bătăliile din Marea Coralilor și Capul Midway, mai-iunie 1942; debarcarea americană în Normandia, 6 iunie 1944; bombardarea Hiroshimei, 6 august 1945; S.U.A. la Conferința de Pace de la Paris.

IX. SUPERPUTEREA**Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:**

- război rece, bipolarism
- economie de piață, doctrine de îndiguire
- revoluția conservatoare
- mișcarea Hippy
- "războiul stelelor"

Conținuturi:

- cotelor din 1945
- războiul rece și "conducătorul de corabie"
- democrați și republicani la președinția S.U.A., în perioada postbelică
- triumful "modului de viață american"
- societatea americană postbelică și problemele ei în ultimele decenii ale secolului XX-lea: revoluția neagră pentru drepturi civile și eliminarea discriminării rasiale
- confruntări cu țările blocului comunist
- momentul 11 septembrie 2001 și învățămintele sale – S.U.A. în fruntea luptei statelor democratice împotriva pericolului terorismului mondial

X. CIVILIZAȚIA, CULTURA, ȘI ȘTIINȚA AMERICANĂ ÎN LUMEA CONTEMPORANĂ, ROLUL LOR ÎN PROGRESUL MONDIAL**Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:**

- mașinism, fordism, alte metode de organizare științifică a muncii care au impulsionat noua revoluție industrială în secolul al XX-lea
- cronologii asupra marilor realizări din domeniul culturii
- micromonografiile ale unor mari inventatori americani

Conținuturi:

- realizări științifice ale marilor savanți americani: Benjamin Franklin, F.B. Morse, Th. Edison, frații Wright, A. Einstein, J.R. Oppenheimer, ale celor cu contribuții esențiale la dezvoltarea industriilor de vârf – nucleară, spațială, ale celor care au contribuit la cucerirea cosmo-

sului, care au revoluționat cercetările în domeniul biologiei moderne, informaticii etc.

XI. INTERFERENȚE ISTORICE ROMANO-AMERICANE

Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- emigrație, diaspora românească, comunități românești în spațiul nord-american; cronologii privind formarea și dezvoltarea lor; preocupări să asigure conservarea identității naționale românești, păstrarea limbii și tradițiilor strămoșești
- istoricul dezvoltării relațiilor interstatale dintre România și S.U.A. pe plan politic, economic și cultural-științific

Conținuturi:

- primele valuri de emigranți români spre continentul american, plecate în ultimele decenii ale secolului XIX-lea, noile emigrări în secolul XX, în perioada interbelică, după 1945, după 1989
- afirmarea emigrației române în diverse domenii ale vieții din S.U.A. și sprijinul susținut al acesteia față de patria de origine (contribuția Legiunii românilor americani la lupta poporului român pentru desăvârșirea statului național unitar român)
- evoluția relațiilor statale romano-americeane: stabilirea, în 1880, a relațiilor diplomatice și dezvoltarea lor ulterioară
- rolul principiilor wilsoniene în soluționarea cauzei românești la Conferința de Pace de la Paris (1919-1921)
- relațiile româno-americeane în perioada postdecembristă; întărirea colaborării multilaterale, inițierea parteneriatului strategic bilateral în interesul apărării păcii și securității în lume, colaborarea româno-americană în acțiunile de combatere a terorismului internațional (prezența militarilor români, alături de cei americani, în zone "fierbinți" din lume: în Afganistan și Irak).

Studiu de caz:

- George Pomut, general și diplomat american de origine română

Lección de síntesis...